

Коритін Денис Сергійович,
*здобувач НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України*

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ

У ч. 1 ст. 16 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» надання фінансової державної підтримки здійснюється спеціально уповноваженим органом у сфері розвитку малого і середнього підприємництва, іншими органами виконавчої влади, Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, Українським фондом підтримки підприємництва та іншими загальнодержавними фондами, регіональними та місцевими фондами підтримки підприємництва. Фінансова державна підтримка надається за рахунок державного та місцевих бюджетів.

Розглянемо застосування даного положення на регіональному рівні, відповідно до одного з видів фінансової державної підтримки, наведеної у ч. 2. ст. 16 цього Закону такого як часткова компенсація відсоткових ставок за кредитами, що надаються на реалізацію проектів суб'єктів малого і середнього підприємництва на окремих оприлюднених прикладах.

Рішенням Київської міської ради від 21 вересня 2017 року [1] передбачена часткова компенсація відсоткових ставок за кредитами з бюджету м. Києва, що надаються банками-партнерами (п. 1.1). Позичальниками згідно зазначеного рішення можуть бути суб'єкти господарювання - резиденти України, що зареєстровані в місті Києві, виробничі потужності яких розміщені на території міста Києва та які підпадають під визначення суб'єктів малого або середнього підприємництва згідно з положеннями Господарського кодексу України. Також встановлюються вимоги до суб'єктів малого та середнього підприємництва (далі – МСП), серед яких ведення господарської діяльності не менше 3-х років, в тому числі прибуткову діяльність

принаймні в останньому звітному році (для сезонних підприємств з урахуванням сезонності) та відсутність заборгованості щодо сплати податків і зборів перед державним бюджетом та бюджетом міста Києва, Пенсійним фондом України та фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування. Кредити надаються виключно в національній валюті. Сума кредиту, наданого одному позичальнику, не може перевищувати 80 % вартості об'єкта кредитування, а частка власної участі позичальника у фінансуванні об'єкта кредитування - не менше 20 %. Максимальна сума кредиту, що може бути надана одному позичальнику, не може перевищувати суму в національній валюті, еквівалентну 250000 євро, визначену за офіційним курсом Національного банку України на дату укладення кредитного договору між банком-партнером та позичальником. Максимальний строк надання ФКП не повинен перевищувати перші 24 місяці з дати погодження надання ФКП в рамках нового кредитного договору. Сплата відсотків за користування кредитом здійснюється позичальником щомісячно.

Рішенням Закарпатської обласної ради від 21.09.2017 р. № 910 «Про Порядок використання коштів обласного бюджету для часткового відшкодування відсоткових ставок за кредитами, залученими суб'єктами малого і середнього підприємництва для реалізації інвестиційних проектів – у рамках Програми розвитку малого і середнього підприємництва в області на 2017–2018 роки» [2] передбачено, що компенсація надається на конкурсній основі суб'єктам малого та середнього підприємництва, які залучили кредити для реалізації інвестиційних проектів. Компенсація за кредитами надається в розмірі облікової ставки Національного банку України, що діяла на дату укладання кредитного договору. Кошти на Компенсацію надаються суб'єктам малого та середнього підприємництва в межах одного бюджетного року і сума компенсації не може перевищувати 100,0 тис. грн. Позичальники, що отримали право на часткове відшкодування відсоткової ставки, зобов'язані подати щоквартально до 10 числа місяця, що настає за звітним періодом, департаменту економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації інформацію щодо виконання показників інвестиційного проекту.

Рішенням Житомирської міської ради від 09.03.2017 № 572 «Про внесення змін та доповнень до рішення Житомирської міської ради від 21.12.2016 № 487 «Про затвердження Програми розвитку малого і середнього підприємництва у місті Житомир на 2016–2018 роки» [3] задекларовано вивчення можливості надання фінансової підтримки суб'єктам малого і середнього підприємництва за рахунок часткового відшкодування відсоткових ставок за банківськими кредитами на реалізацію бізнес-проектів тощо, та опрацювання механізмів по впровадженню інвестиційної підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва у виробничій та інноваційній сферах.

Розпорядженням голови Миколаївської обласної державної адміністрації від 06.07.2017 № 247-р «Про затвердження Порядку використання бюджетних коштів на виконання заходів Програми розвитку малого і середнього підприємництва у Миколаївській області щодо часткового відшкодування відсоткових ставок за кредитами, залученими суб'єктами малого та середнього підприємництва на реалізацію проектів» [4] встановлено, що право на одержання компенсації мають позичальники (МСП), які зареєстровані та здійснюють діяльність на території Миколаївської області, а також розробили та реалізують проекти, умовами яких передбачаються створення нових робочих місць та збереження існуючих. Компенсації надають у межах одного бюджетного періоду.

Незважаючи на регіональні спроби надання підтримки МСП, все ще існують проблеми на шляху фінансової підтримки розвитку малого та середнього бізнесу як на державному, так і на місцевому рівнях.

Проблеми, які супроводжують розвиток малого підприємництва на державному рівні:

1. Дефіцит матеріальних ресурсів у суб'єктів малого підприємництва як наслідок – недостатньої фінансової підтримки з боку держави; неврегульованості механізмів кредитування малого підприємництва та високої вартості кредитних ресурсів.

2. Відсутність чіткої системи податкових преференцій для суб'єктів малого підприємництва.

3. Недостатня допомога з боку держави у просування продукції вітчизняних малих підприємства закордонні ринки, незначне залучення малого бізнесу до виконання державних замовлень.

4. Недосконалість нормативно-правового забезпечення розвитку малого підприємництва, зокрема, у сфері обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва.

5. Нерівні умова господарювання малих та великих підприємств на ринку, у т. ч.: різні стартові можливості щодо доступу до фінансових ресурсів та державних інвестицій; нестача інформації; брак коштів на освоєння нової продукції та отримання сучасних технологій тощо.

Література:

1. Про затвердження Положення про фінансово-кредитну підтримку суб'єктів малого та середнього підприємництва у місті Києві: Рішення Київської міської ради від 21 вересня 2017 року. N 46/3053. URL: http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/1_docki2.nsf/alldocWWW/960049A5295E0873C22581C30068694E?OpenDocument.

2. Про Порядок використання коштів обласного бюджету для часткового відшкодування відсоткових ставок за кредитами, залученими суб'єктами малого і середнього підприємництва для реалізації інвестиційних проектів – у рамках Програми розвитку малого і середнього підприємництва в області на 2017 – 2018 роки: Рішення Закарпатської обласної ради від 21.09.2017 р. № 910. URL: <http://zakarp.at-rada.gov.ua/normatyvni-dokumenty/rishennya-rady/vii-sklykannya/8-sesiya-i-zasidannya-21-09-2017/>.

3. Про внесення змін та доповнень до рішення Житомирської міської ради від 21.12.2016 №487 «Про затвердження Програми розвитку малого і середнього підприємництва у місті Житомир на 2016–2018 роки»: Рішення Житомирської міської ради від 09.03.2017. № 572. URL: <http://old.zt-rada.gov.ua/pages/p8655>.

4. Про затвердження Порядку використання бюджетних коштів на виконання заходів Програми розвитку малого і середнього підприємництва у Миколаївській області щодо часткового відшкодування відсоткових ставок за кредитами, залученими суб'єктами малого та середнього підприємництва на реалізацію проектів. Розпорядженням голови Миколаївської обласної державної адміністрації від 06.07.2017 № 247-р. URL: <http://www.mk.gov.ua/store/files/file/247-%D1%80.pdf>.